

Solymár Imre Városi Könyvtár

Stratégiai Terv

2026-2030

Jóváhagyta:.....*Selencsi-N. T.*.....

igazgató

Hatályba lépés: 2026. február 2.

Tartalomjegyzék

1.	Módosítások jegyzéke	2
2.	Bevezetés.....	3
2.1.	A könyvtár bemutatása	3
2.1.1.	Általános adatok.....	3
2.1.2.	A könyvtár rövid története.....	4
2.1.3.	A könyvtár részlegei	6
2.2.	Küldetésnyilatkozat	7
2.3.	Jövőkép.....	8
3.	Helyzetelemzések.....	9
3.1.	SWOT analízis (2025).....	9
3.2.	PGTTJ analízis	12
3.2.1.	Politika	12
3.2.2.	Gazdaság.....	13
3.2.3.	Társadalom	14
3.2.4.	Technológia	15
3.2.5.	Jogi környezet.....	16
4.	Stratégiai célok	18
4.1.	Átfogó cél	18
4.2.	Konkrét célok.....	18
4.2.1.	Megújult épület – új lehetőségek.....	18
4.2.2.	Helytörténeti kutatások elősegítése	19
4.2.3.	Zöld könyvtári törekvések	19
4.2.4.	Szolgáltatásfejlesztés.....	20
4.2.5.	Minőségirányítással kapcsolatos célok.....	21
4.3.	Stratégiai eszközök	21
4.3.1.	Szervezetfejlesztés	21
4.3.2.	Minőségirányítás	22
5.	Összegzés.....	22

1. Módosítások jegyzéke

Dátum	Oldalszám	Módosítás

2. Bevezetés

2.1. A könyvtár bemutatása

2.1.1. Általános adatok

Név: Solymár Imre Városi Könyvtár

Székhely: 7150 Bonyhád, Perczel M. u. 50.

Levelezés cím: 7150 Bonyhád, Perczel M. u. 50.

Web: www.bokonyvt.hu

E-mail cím: bokonyvt@bokonyvt.hu

Telefonszám: 74/451-834

Adószám: 15418496-1-17

Fenntartó és felügyelet: Bonyhád Város Önkormányzata

Székhelye: 7150 Bonyhád, Széchenyi tér 12.

Ágazati szakmai felügyelet: Illyés Gyula Könyvtár

Székhelye: 7100 Szekszárd, Hunyadi u. 9.

A könyvtár működési területe: Bonyhád város közigazgatási területe és a környező kistelepülések

A könyvtár jogállása: önálló jogi személy

Gazdálkodási formakód: 322 Helyi önkormányzati költségvetési

Az intézmény pénzügyi és gazdálkodási feladatait Bonyhád Város Önkormányzatának Gazdasági Ellátó Szervezete látja el.

2.1.2. A könyvtár rövid története

Bonyhád Tolna és Baranya megye határán helyezkedik el. Tolna megye negyedik legnagyobb népességű települése és 1977 óta város. Gyakran nevezik a Völgység fővárosának is. Bonyhádnak többnyelvű, vallású és szokású lakossága van. A könyvtár hosszú idő óta működő szervezet, amely egyedülálló helyet foglal el a város életében. Igyekszik a helyi és környékbeli olvasók igényeit kiszolgálni, valamint egyéni és szakmai fejlődésüket elősegíteni összetett könyvtári állományával, illetve a rendelkezésre álló eszközök biztosításával. Színvonalas és kulturált szórakozási programokat kínál a különböző korosztályú célközönségnek. Tevékenységével jelentősen hozzájárul a bonyhádi kulturális élet fejlesztéséhez, együttműködik a tanítási intézményekkel és szoros kapcsolatot ápol olvasóival, programjairól rendszeresen értesíti a lakosságot különböző csatornákon keresztül.

A járási könyvtárak 1953 januárjában kezdték meg működésüket, épületek hiányában a felosztott olvasóköri és az egyesületek klubszobáiban. Bonyhádon másfél évtizedig egy zsidó bérelte üzlethelyiségben szorítottak helyet a kultúrának. A község központjában álló emeletes szálloda tulajdonosa a holokauszt áldozata lett, így az épület köztulajdonná vált. Ebben az épületben kapott három kis szobát használatra a Járási Könyvtár. Két év múlva a megnyíló szálloda részére át kellett adni a Járási Könyvtár szobáit. A járás falvaiban letéti könyvtárakat szerveztek. Ezeknek nem volt önálló állományuk, hanem Bonyhádról szállították a mintegy 50-100 kötetnyi olvasnivalót. Ezt negyed-félévenként cserélték.

Az országos könyvhálózat központi ellátó és irányító szerepét 1959-ben megszüntették. A községi letéti (fiók) könyvtárak fokozatosan önálló intézményekké alakultak, fenntartásukról a közigazgatási (megyei, járási, községi) tanácsszervezetnek kellett gondoskodniuk. A bonyhádi járás harminckét településén viszonylag kulturált környezetben és megfelelő helyiségben helyezték el a községi könyvtárat. A községi közkönyvtárak vezetésével megfelelő iskolai végzettségű személyt bíztak meg. Miután a községi könyvtárak önálló tanácsi intézménnyé fejlődtek, a bonyhádi könyvtár szerepköre is megváltozott.

A helyi olvasószolgálat ellátásán kívül a vidéki hálózatot is támogatni kellett. A falvak új könyvtárosaikat meg kellett tanítani az adminisztrációs feladatokra, a könyvrendelés technikájára, a leltárkészítésre. A bonyhádi Járási Könyvtár dolgozói nagyobb energiát fordítottak a helyi olvasómozgalom erősítésére. A tizenötezer kötettel gyarapodó könyvállományban jelentősen javult a szépirodalmi és ifjúsági művek aránya. A község háza

bolthelyiségének méretei szűkösen bizonyultak és a tárolási gondok súlyosbodtak. A helyben olvasni szándékozók számára 25 folyóiratot járatott a könyvtár. A könyvtár Bonyhádon helyi fiók kihelyezésével próbálta a közönséget az olvasás szeretetére megnyerni. Rövidebb-hosszabb könyvkölcsönzési lehetőséget szervezett a város néhány intézményében.

A Perczel Mór utca 50. házszámú kúria építtetője Perczel III. Béla. 1908-ban költözött (vissza) Bonyhádra, földet vásárolt és a következő évben dominó- és zománctáblagyárat alapított. A gyár államosítása (1948) után a kúria is köztulajdonná vált. Az épületet kezdetben alkalmi raktározásra használták, majd egy évtizeden át állami gondozott gyerekek József Attila Nevelőotthonaként hasznosították. A nevelőotthon Nagymányokra telepítése után a Perczel-kúria a közművelődés fellegvára lett. 1968-ban három intézmény működött a falai között: a Járási Művelődési Központ, a Zeneiskola és a Járási Könyvtár. 1968-ban alakították ki a gyermekkönyvtári részleget, ahol rendszeresen diafilmek vetítésével, mesedélutánokkal és bábelőadásokkal szórakoztatták a kicsiket. A felnőttek számára elkezdődtek és rendszeressé váltak az író-olvasótalálkozók. A 60-70-es években a bonyhádi könyvtár vendége volt például Bálint Ágnes, Csoóri Sándor, Nagy László, Szabó Magda, Tamási Áron.

A három kulturális intézmény együttélése másfél évtizedig elhúzódott. 1980-ban a Művelődési és Ifjúsági Központ végre elfoglalhatta új épületét, majd a zeneiskola is megfelelő otthont kapott. Így az egész Perczel-kastély a könyvtaré lett, mely 1977-től már Városi Könyvtár néven tevékenykedett. 1983-86 között az egész épületet felújította a város önkormányzata. A belső átalakításokat Urbán László budapesti könyvtárépítész tervei alapján végezték el. A nagyteremben a galéria egyrészt esztétikai, másrészt tényérés szempontjából remek alkotás. Megszűntek a könyvtár raktározási gondjai: az ötvenezer kötetes állomány nagy része szabadpolcokon kapott helyet. Külön gyermekolvasót rendezhettek be, valamint kényelmes zeneműtárat.

2001. szeptember 21-én volt a helyismereti kutatószoba ünnepélyes átadása. Ugyanekkor vette fel a könyvtár a Solymár Imre Városi Könyvtár nevet, majd 2005-ben elnyerte „Az év könyvtára” címet. 2012-ben az épület bal szárnyában emlékszobákat alakítottak ki Solymár Imre, Videcz Ferencz és Havasi János emléke előtt tisztelegve. 2022-ben egy Perczel Béla-emlékszoba, majd 2025-ben egy zománctáblagyártörténeti kiállítás is helyet kapott ebben a szárnyban.

Az intézmény 2023-tól Minősített Könyvtár címmel, 2026-tól pedig Könyvtári Minőségi Díjjal is büszkélkedhet.

2.1.3. A könyvtár részlegei

Felnőtt olvasószolgálat

Feladata az intézmény 16 éven felüli használóinak tájékoztatása (általános, könyvtár működéséről, szabályokról) és ellátása könyvtári dokumentumokkal, információval. A felnőtt korosztály számára szervez programokat (író-olvasó találkozók, kiállítások, koncertek stb.), segíti klubok működését, illetve a középiskolás korosztály számára vetélkedőket, levelező versenyeket hirdet.

Feldolgozó részleg

Alapvető feladata az állományba vétel, a feldolgozás, az apasztás munkafolyamatainak lebonyolítása, a könyvtár által használt integrált könyvtári rendszer katalógus moduljának gondozása.

Olvasóterem

Az olvasóteremben több ember számára lehetséges kényelmes és nyugodt körülmények között olvasni, tanulni vagy akár hordozható számítógépen dolgozni. Itt található az ún. zöld polcunk, melyen állományunk környezetvédelemmel, kertészkedéssel, védett állatokkal és növényekkel kapcsolatos része található. Továbbá folyóiratainkat is itt helyeztük el, melyek közül a legújabb számok csak helyben olvashatóak. Mivel az olvasóterem szerves része a felnőtt könyvtárnak, gyakorlatilag bármely ott megtalálható dokumentumot lehet itt tanulmányozni. 2023-tól az olvasóteremben kapnak helyet a felnőtt részleg kiállításai is, ugyanis minden hónapban lehetőséget adunk egy helyi vagy környékbeli alkotónak a bemutatkozásra.

Helyismereti részleg/kutatószoza

A felnőtt olvasószolgálat Bonyhád város, a környező települések, valamint a Völgységi Kistérség területéről gyűjti, feldolgozza és szolgáltatja a dokumentumokat. Beszerzi a városból és környező településekből elszármazott jeles alkotók műveit. Gondos figyelmet fordít az itt élő, jelenleg is itt alkotó szerzők műveire is. Mindezen dokumentumok a helyismereti részlegen, egy külön teremben lelhetőek fel és csak helyben olvashatóak.

Gyermekkönyvtár

Feladata elsősorban a 16 éven aluli könyvtárhasználók olvasói igényeinek kielégítése, az olvasóvá nevelés és a könyvtárhasználati kultúra kialakítása. Iskolai és óvodás csoportok számára könyv- és könyvtárismertető foglalkozásokat, levelező versenyeket, olvasásnépszerűsítő vetélkedőket, táborokattart.

2.2. Küldetésnyilatkozat

A Solymár Imre Városi Könyvtár küldetése, hogy:

- gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja, az olyan kéréseket, melyeket saját állománya segítségével nem tud kielégíteni, könyvtárközi kölcsönzés lehetőségével oldja meg;
- a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,
- kulturális, közösségi és egyéb könyvtári programokat szervez,
- szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi;
- közhasznú információs szolgáltatásokat nyújt;
- gyermek- és családbarát szolgáltatásokat nyújt;
- segíti az esélyegyenlőséget az információhoz való hozzáférés terén;
- lehetőséget kínál a szabadidő hasznos eltöltéséhez;
- hozzájárul a kulturális értékek megőrzéséhez, közvetítéséhez;
- gondoskodik a nemzetiségi és etnikai kisebbségek könyvtári igényeinek kielégítéséről;
- a gyerekek olvasóvá nevelését támogatja;
- kapcsolatot tart fenn a városi kulturális intézményeivel, civil szervezeteivel, valamint a megyei és országos szakmai szervezetekkel;
- közösségi és kulturális programokat szervez a város és a Völgyesség lakosságának;

- rendezvényei által a helyi közösségek működését ösztönzi, elősegíti város helyismereti dokumentumainak szakszerű gyűjtését, feldolgozását és szolgáltatását végzi, valamint helyismereti kutatások végzését, publikációk kiadását támogatja;
- nyilvános internet használatot biztosít számítógépein, beiratkozott olvasóinak ingyenesen, nem beiratkozott használóknak térítés ellenében, illetve a könyvtár területén wifi hálózaton keresztül az internetet saját eszközön bárki számára ingyenesen elérhetővé teszi.

A Solymár Imre Városi Könyvtár arra törekszik, hogy – a fenntartó, Bonyhád Város Önkormányzata szándékával, a törvényi előírásokkal, a minőségirányítás elveivel, valamint az olvasói elvárásokkal összhangban – megteremtse a XXI. század követelményeinek megfelelő nyilvános könyvtári szolgáltatást.

2.3. Jövőkép

- A könyvtár a megújult épületben olyan környezetet szeretne biztosítani a látogatók számára, illetve olyan technikai háttérrel, eszközparkkal kíván rendelkezni, mely méltó ahhoz, hogy Bonyhád és környékének kulturális és információs központja legyen.
- Intézményünk kultúra, az ismerkedés és a kapcsolódás csomópontja kíván lenni, mely folyamatosan követi az aktuális irányzatokat, a lakosság igényeivel hozza párhuzamba fejlesztését és ezzel szolgáltatásait is, melyeknek értékteremtő és érték közvetítő szerepe van.
- A 2023-as évtől folyamatosan növekszik a könyvtárunkba beiratkozók száma. Célunk ezt a növekvő tendenciát a jövőben is megtartani.
- A helytörténeti jellegű (nem könyv formátumú) kiadványok digitalizálását, könyvtári integrált rendszerbe, illetve MaNDA-ba való felvitelét kívánjuk a jövőben is folytatni.
- A könyvtár épülete mögött szeretnénk egy Kultúrkeretet kialakítani, mely szabadtéri színpaddal is rendelkezik, így lehetőség nyílik arra, hogy ne csak a Völgységi Könyvfesztiválon tarthasson a könyvtár szabadtéri rendezvényeket. Továbbá egy hirdetőtábla biztosítaná a kertben azt, hogy ne csak online, illetve az épületen belül legyen hirdetőfelületünk, valamint a helyi lakosok hirdetéseinek is

felülete lehetne.

- Intézményünk az át- és továbbképzésben résztvevők háttér-bázisintézménye kíván lenni.
- Könyvtárunk segíti környezetete rendben tartását, szépítését (virágültetés stb.). Zöld könyvtári törekvéseink sorát igyekszünk bővíteni, például szelektív hulladékgyűjtési lehetőséggel.
- Mivel a könyvtár elektronikus szolgáltatásai, online nyújtotta lehetőségei bővültek, megnő a virtuális látogatók száma. Erre mind nagyobb figyelmet szükséges fordítanunk.
- Akollégák folyamatos szakmai képzéseelengedhetetlen ahhoz, hogy könyvtárunk megfeleljen a mai kor elvárásainak, lépést tartson a többi intézménnyel.
- Könyvtárunk a minőségirányítás elveit szem előtt tartva igyekszik működni; aMinősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj elnyerése után folytatni a megkezdett munkát; a jövőben ismét pályázni a cím elnyerésére (legalább).

3. Helyzetelemzések

3.1. SWOT analízis (2025)

SWOT elemzés	Segítik a célok elérését	Gátolják a célok elérését
Belső tényezők (szervezeti jellemzők)	<u>Erősségek</u> <ul style="list-style-type: none"> - célközönséghez igazított állományrészek - intézmények közötti folyamatos együttműködés - programok összeegyeztetése más intézményekkel - felhasználóbarát nyitvatartás, mely alkalmazkodik az igényekhez - nagyszámú, ingyenes rendezvény	<u>Gyengeségek</u> <ul style="list-style-type: none"> - régi, korszerűtlen, elavult épület (ez elvileg a jövőben megváltozik) - kevés parkolóhely - tárolási nehézségek - épület elhelyezkedése nem frekvenciált helyen - időnként nem megfelelő információáramlás a könyvtáron belül - kevés jelentkező egyes versenyekre - kintlévőségek behajtása

<p>Belső tényezők (szervezeti jellemzők)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - legnagyobb és ingyenes rendezvényünk, a Völgységi Könyvfesztivál - jó kapcsolattartás az iskolákkal, kulturális és egyéb szervezetekkel - beiratkozott olvasók számának növekedése - megfelelő olvasói korfa - sokféle dokumentumtípus - olvasóvá nevelés - levelezőversenyek - szép környezet - nagy belső terek - megfelelő berendezési tárgyak - könnyű megközelíthetőség - alkalmakhoz kapcsolódó vetélkedők, versenyek - heti rendszerességgel megbeszélés - közösségi oldalak használata – elsősorban a Facebook - a könyvtár rendelkezik egyesülettel - eladó könyvek, újságok rendszeresen – bevétel a könyvtár egyesületészáma - teremléti lehetőség - kisebb csoportok, klubok számára hely biztosítása - nyári táborok gyerekeknek - többnyelvű szolgáltatások - többnyelvű dokumentum-állomány - hagyományörzés, illetve a helyi értékek, népcsoportok megismertetése - rendezvények segítségével 	<p>nehézkés, néhány esetben megoldhatatlan</p> <ul style="list-style-type: none"> - nagy a fluktuáció - a könyvtári honlap nem feltétlen felhasználóbarát és naprakész - a Facebook-on kívüli online jelenlétünk még kezdetleges (Instagram, Youtube) - a médiaszereplésünk, illetve sajtónyilvánosságunk az utóbbi években visszaesett - zöld könyvtári törekvések megakadtak – további célkitűzések megvalósítása lenne szükséges
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - széles körű, helyismereti gyűjtemény, melynek folyamatos a digitalizálása - önálló gazdálkodás (külön személy a pénzügyi-gazdasági feladatok ellátására) - esélyegyenlőség biztosítása (akadálymentes épület, öregbetűs könyvek) - stabilan működő informatikai rendszer - WIFI, külső WIFI - pályázatok kihasználása - minőségmenedzsment elveinek követése, Minősített Könyvtár cím és Könyvtári Minőségi Díj - olvasói, látogatói és partneri visszajelzések, igények felmérése és figyelembe vétele - zöld könyvtári törekvések - könyvszekrény a Perczel kertben - Családbarát Hely vagyunk - részt veszünk az Állatbarát Könyvtár Programban - a könyvtár tagja az IKSZ-nek, a könyvtárosok tagjai az MKE-nek - Kajla pecsételőpont vagyunk 	
<p>Külső tényezők (környezeti)</p>	<p style="text-align: center;"><u>Lehetőségek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - könyvtár épületének felújítása pályázati forrásból, illetve önkormányzati támogatás révén - jó kapcsolat kiépítése az intézményen belül és az 	<p style="text-align: center;"><u>Veszélyek/fenyegetettségek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - presztízsvesztés (kulturális/társadalmi életben elismerés, megbecsülés hiánya) - könyvtárosi fizetés nem versenyképes - erősödő versenytársak

<p>jellemzők)</p> <p>Külső tényezők</p> <p>(környezeti jellemzők)</p>	<p>intézmények között</p> <ul style="list-style-type: none"> - támogatók és új kapcsolatok keresése - könyvtárak közötti együttműködés erősítése - korszerűsítés, pályázatokon való részvétel - új programok szervezése - tanfolyamokon, továbbképzéseken, szakmai programokon való részvétel - közösségi szolgáltatók aktívabbbevonása - civil szervezetekkel, intézményekkel szorosabb együttműködés - testvérvárosok intézményeivel, szervezeteivel való kapcsolatok kialakítása - jutalmazás versenyeken, vetélkedőkön pályázati forrásból - zeneiskola közelsége - könyv, ill. egyéb dokumentum befogadása (ajándék) - új kiadók, terjesztők keresése 	<ul style="list-style-type: none"> - technikai fejlesztés elmaradozása - lakosságszám, olvasói létszám csökkenése - elpártolás a könyvtártól - áremelkedés és finanszírozási nehézségek miatt korlátozott lehetőségek a programszervezésre - fenntartási költségek növekedése - pályázatok hiánya - kis szponzoráció, a meglévőt is nagyon nehéz meggyőzni - túlszabályozottság - programok ütközése más intézményekkel - előadói tiszteletdíjak emelkedése - bizonyos tevékenységek csak pályázati forrásból valósíthatóak meg - pontatlan szállítás - intézményi finanszírozás stagnálása - internet kapcsolat meghibásodása - folyóiratok megszűnése, könyvkiadók, terjesztők folyamatos változása - ugyanaz a célcsoport különböző lehetőségeknél - közszolgáltatás hiánya
--	--	---

3.2. PGTJTJ analízis

3.2.1. Politika

Magyarországon a könyvtárügy jelenleg a Kulturális és Innovációs Minisztérium feladatkörébe tartozik. A Solymár Imre Városi Könyvtár működését a jelenleg hatályos jogszabályok, törvények, rendeletek határozzák meg. Minthogy a könyvtár önkormányzati fenntartású, fontos kiemelni, hogy Bonyhád vezetőségepolitikai hovatartozásától függetlenül kultúrapárti. A város életében nagyon fontos, hogy olyan kulturális élet jöjjön létre, amely őrzi az értékeket és a hagyományokat, erősíti a nemzettudatot és magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt az itt lakóknak és a környékbelieknek. Ezen kulturális életnek természetesen a város közművelődési intézményei, közgyűjteményei (a könyvtár mellett a Völgységi Múzeum és a Vörösmarty Mihály Művelődési Központ) a centrumai. Ennek megfelelően fogalmazódnak meg a fenntartói elvárások a könyvtárral szemben: a kultúra értékeihez való hozzájutás minél szélesebb körben biztosított legyen, és az ehhez szükséges tájékoztatás (információközvetítés) figyelemfelhívó, nyitott és hozzáférhető legyen minden társadalmi csoport számára.

3.2.2. Gazdaság

Bonyhád Tolna megye déli részén, a Völgység központjában fekszik. A Bonyhádi járásba 25 település tartozik, amelyek közül 2 település, Bonyhád és Nagymányok rendelkezik városi ranggal. Bonyhád 1977-ben kapott városi rangot. A járás központja és egyben legnagyobb városa Bonyhád.

Bonyhád gazdasági életében egyaránt szerepet játszik az ipar, a mezőgazdaság és a kereskedelem. Az iparszerkezet kialakulását és fejlődését évtizedeken keresztül a könnyűiparfolyamatos növekedése jellemezte. Olyan üzemek alakultak ki (pl.: cipőipar, textilipar), amelyek 70-80%-ban a nők foglalkoztatására építették termelésüket. A mezőgazdaság a nagyarányú gépesítés következtében már a 80-as években is csak kis létszámú munkaerőt alkalmazott. A privatizáció és a kárpótlás következtében ebben a szférában is megnőtt a vállalkozók száma. A turizmus szempontjából fontos megemlíteni, hogy 2012 óta termálfürdő is üzemel Bonyhádon.¹

A gazdasági környezet hatással van intézményünkre is, hiszen a könyvtár állapota és vállalt feladatának teljesítése elsősorban a fenntartó gazdasági helyzetétől függ. Az állománybeszerzést befolyásolja a különböző dokumentumtípusok változó ára, az előadók tiszteletdíja is folyamatosan emelkedik. Az új technológiák alkalmazása, munkatársak folyamatos szakmai továbbképzése is jelentős költségekkel jár. Ezért kiemelt jelentőségű a

---

¹Bonyhád Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025.

könyvtárak szempontjából a pályázatfigyelés, hiszen a pályázatok révén hozzáférhető anyagi források lehetőséget biztosítanak akár a könyvtár épületének felújítására, akár a különböző célok, programok megvalósítására.

Bonyhád Város Önkormányzatának legújabb, 2025-2029 közötti gazdasági programjában szerepel, hogy a Solymár Imre Városi Könyvtár felújítása több ütemben, a források rendelkezésre állása függvényében valósul meg. Az önkormányzat saját bevételeiből megkezdte a nyílászárók cseréjét, az épülethez vezető járdák felújítását, majd Európai Unió támogatással megújult a tető, az akadálymentes mosdó. Elavult az ingatlan gépészeti rendszere, villamos hálózata, így a következő időszak feladata ezen rendszerek korszerűsítése. Elsőként a belső tér megújítására nyújtottak be támogatási kérelmet.

A könyvtár épületének, az egykori Perczel Béla III. kastély felújításának forrását a TOP Plusz Városfejlesztési Programtervében tervezték. A belső tér modernizálására a TOP_Plusz-1.3.2-23-BN1-2025-00007 azonosító számon „Infrastrukturális fejlesztések: A Solymár Imre Városi Könyvtár” címmel 83.000.000,- Ft összegű támogatási kérelmet nyújtottak be a Nemzeti Fejlesztési Központhoz.

A könyvtár energetikai korszerűsítésére, melyben a még hiányzó hőszigetelt nyílászárók cseréje és fűtéskorszerűsítés, gépészeti munkák szerepelnek, terveik szerint 200 millió forint értékben, a Fenntartható energiahatékonyság TOP_Plusz-2.1.6-24 konstrukció keretében kerül sor.

A könyvtár programjainak finanszírozásában is nagy segítséget nyújtanak a különböző pályázati források. A Nemzeti Kulturális Alapból például minden évben sikerül jutalmaznunk a vetélkedőinken, levelező versenyeinke díjazott diákokat. A következő időszak programjainak támogatásában pedig jelentős támogatást nyújt a megnyert „Helyi humán fejlesztések Bonyhádon a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia keretében I. ütem” elnevezésű TOP_Plusz-3.2.1-23-BN1-2024-00001 azonosító számú projekt, melyben a könyvtár konzorciumi partnerként szerepel. ²

3.2.3. Társadalom

A bonyhádi járás nem sorolható az ország hátrányos helyzetű térségei közé. Ugyanakkor mint járásszékhely, fejlődése és fejlesztése a térség számára meghatározó jelentőséggel bír. Mind előnye, mind hátránya van annak, hogy Pécs, mint pólus város és Szekszárd mint növekedési zóna-város között félúton található.

---

² Bonyhád Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2025-2029.

A városban (hasonlóan az országos és európai folyamathoz) az állandó népesség száma fokozatosan csökken. A KSH adatai szerint 2025.01.01-jén 11 788 fő volt a város lakosság száma, vagyis sajnos 6 év után 12 ezer alá csökkent. 10 évvel ezelőttem még 13 524, 20 évvel ezelőtt pedig 14 053 volt ez a szám, így jelentős csökkenésről beszélhetünk.

A munkaképes lakosok (18-59 év) száma 2015-2019 között 8,9 %-kal csökkent, a 60 év feletti lakosok száma 5%-kal emelkedett. 2019-ben 320 főre nőtt a 0-2 éves korosztály létszáma. A rendelkezésre álló adatok alapján a 60 év feletti aránya jóval meghaladja a 0-14 évesek arányát, ami előregedő népességszerkezetre utal.

A foglalkoztatottság mértéke a járásban az országos átlagtól elmarad, ugyanakkor Bonyhádona foglalkoztatottság mértéke a járásénál magasabb. 2009-től 2017-ig fokozatosan – és nagymértékben - csökkent a regisztrált munkanélküliek száma. 2017-2018-ra kis mértékben ugyan, de emelkedett ez a szám. A naponta ingázók (eljárók) aránya Bonyhádön (28,2%) az országos (34,5%), és bonyhádi járás (47,9%) szinthez képest alacsonyabb, viszont a megyei járásközpontokat tekintve (19,9%) magasabb értéket mutat.

A városban egy bölcsőde, 6 óvoda, 2 általános iskola és 3 középiskola és egy művészeti iskola működik. Erős a civil közösségi élet; a szervezetek jelentős hányada a kultúra és a sport területén tevékenykedik. A könyvtár mellett a Völgységi Múzeum, illetve a Vörösmarty Mihály Művelődési Központ is a város kulturális életének színterei.³

Egy közművelődési könyvtár számára elengedhetetlen, hogy kövesse a társadalom, főként a közvetlen társadalmi környezet változásait. Szükséges alkalmazkodnunk akár az előregedő népességszerkezethez, akár a munkanélküliek számának növekedéséhez. A könyvtár egyik kiemelt feladata az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség biztosítása. Bonyhád járásközpont, ezért a könyvtárnak is szolgáltatásai szempontjából figyelembe kell vennie, hogy sok az ingázó dolgozó és diák egyaránt. Az erős civil közösségi élet, a jó partnerkapcsolatok segítséget nyújtanak számunkra mind a programok, mind a támogatók terén.

3.2.4. Technológia

A könyvtárak számára az elmúlt időszak legnagyobb kihívása az információstechnológiahihetetlen fejlődése; az internetelérés és az azon keresztül való kommunikálás tömegessé válása, valamint az e-dokumentumok megjelenése és rohamos

---

³Bonyhád Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025.; KSH adatai a lakosság szám tekintetében: https://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=06497

elterjedése. Megjelentek és egyre szélesebb körben terjednek a hordozható, olvasásra is alkalmas mobileszközök. Ebben a gyors változásban a könyvtáraknak meg kell találniuk saját helyüket, szerepüket. A technikai eszközök képesek lehetnek az esélykülönbségek csökkentésére vagy tovább növelhetik azokat. A technológia folyamatosan fejlődik, a könyvtár munkatársainak pedig lépést kell tartaniuk a fejlődéssel, és képezniük magukat ilyen téren.

A könyvtári szolgáltatások megjelennek a világhálón, a 24 órás elérés, a tartalmak folyamatos frissítése használói elvárás, akárcsak a könyvtári honlapok tartalmának okos telefonokon való elérése. Az elmúlt években már általánossá vált a könyvtári applikáció, a QultoeCard használata az olvasók számára, melynek segítségével az olvasó már bármikor meghosszabbíthatja könyveit, kereshet a katalógusban vagy előjegyeztes. A könyvtári munkát egyéb technikai berendezések is segítik, mint a vonalkód nyomtatók és leolvasók, a lopás gátló berendezések, fénymásolók, nyomtatók, 3D nyomtatók, lapszkenner. Az infokommunikációs eszközök, a digitalizálás mind hatással vannak a könyvtárakra. A papíralapú világ átalakulóban van, hiszen egyre több dokumentum elérhető digitális formában is. A digitális folyóiratok előfizetése lehetséges a könyvtárak számára, azonban az e-könyvek kölcsönzése (elsősorban jogi akadályok miatt) még gyermekcipőben jár.

3.2.5. Jogi környezet

A könyvtárak működésének jelenlegi jogi szabályozása a rendszerváltást követően történt meg, hiszen változnia kellett a jogi szabályozásnak is, mert ez a jogállamiság alapkövetelménye. Az 1997. évi CXL. törvény nyilvános könyvtári ellátásról szóló része a fő irányok tekintetében jól lesabályozta a könyvtárak működését, feladatait, fenntartását, finanszírozását és együttműködését. A törvényhez számos jogszabály született, amely részletekbe menően szabályozta, pontosította a működést. A kulturális törvény 2012-ben történt módosítása többek között rendezte a megyei könyvtárak helyzetét. A 2020-as törvény kiemelt jelentőséggel bír a könyvtárosok számára, hiszen megszűnt közalkalmazotti jogviszonyuk. A könyvtárak szakmai működését a kulturális tárca szabályozza, és a szakfelügyelet keretében ellenőrzi a jogszabályok, szakmai követelmények betartását.

A fontosabb jogszabályok a következők:

- 3/1975. (VIII.17.) KMPM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- 7/1985. (IV. 26.) MM rendelet a könyvtári anyagok bejelentéséről
- 1992. évi XXII. törvény a Munka Törvénykönyvéről

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 60/1998. (III. 27.) Korm. rendelet a sajtótermékek kötelespéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról
- 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról
- 64/1999. (IV. 28.) Korm. rendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról
- 157/2000. (IX. 13.) Korm. rendelet a dokumentumvásárlási hozzájárulásról
- 6/2001. (I. 17.) Korm. rendelet a könyvtárhasználókat megillető egyeskedvezményekről
- 14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendelet a könyvtári szakfelügyeletről
- 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet az Országos Dokumentumellátási Rendszerről
- 4/2004. (II. 20.) NKÖM rendelet a helyi önkormányzatok közművelődési és könyvtáriérdekeltség-növelő támogatásáról
- 22/2005. (VII.18.) NKÖM rendelet a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével
- 19/2010. (IV. 23.) OKM rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális nyilvántartás vezetéséről
- Magyarország Alaptörvénye. 2011. április 25.
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 2011. évi CXL. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi I. törvény a Munka törvénykönyvéről
- 2012. évi CLII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról
- 33/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj cím adományozásáról
- 379/2017. Nyilvános Könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- 2019. évi CXXIV. törvény a Nemzeti Kulturális Tanácsról, a kultúrstratégiai intézményekről, valamint egyes kulturális vonatkozású törvények módosításáról
- 2020. évi XXXII. törvény a kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról
- 39/2020. (X. 30.) EMMI rendelet a kulturális intézményben foglalkoztatottak munkaköreiről és foglalkoztatási követelményeiről, az intézményvezetői pályázat lefolytatásának rendjéről, valamint egyes kulturális tárgyú rendeletek módosításáról

- 475/2020. (X. 30.) Korm. rendelet a kulturális tevékenységet végző közalkalmazottakról
- 2/2023. (III. 8.) KIM rendelet a kultúráért és innovációért felelős miniszter által adományozható elismerésekről
- 434/2025. (XII. 23.) Korm. rendelet a kulturális ágazatot érintő béremelésről

4. Stratégiai célok

4.1. Átfogó cél

Könyvtárunk kulturális alapintézményként és közösségi térként kapcsolódik a város kulturális életéhez. Szeretnénk a régi épületet korszerűsíteni, megfelelő informatikai háttérrel biztosítani látogatóink számára. Folyamatosan, szakszerűen fejlesztjük a gyűjteményünket, tudatosan szervezzük programjainkat, és innovatív eszközökkel, módszerekkel, a minőségbiztosítás elveit követve szolgáljuk a használói igényeket. Igyekszünk olyan szervezeti kultúrát kialakítani, mely pozitívan járul hozzá stratégiai céljaink eléréséhez.

4.2. Konkrét célok

4.2.1. Megújult épület – új lehetőségek

A könyvtár épülete a fent említett pályázati forrásnak, illetve önkormányzati támogatásnak köszönhetően várhatóan még a 2026-os évben megújul. Minthogy alapvetően energetikai felújításról van szó, az épület jellege nem változik, így nem lesznek pl. új terek, melyek új szolgáltatás- vagy programlehetőséget rejthetnének magukban. A megújulás okán viszont a következő célokat fogalmazzuk meg:

- informatikai felszereltség modernizálása is (akár pályázati forrás segítségével)
- emlékszobák megújítása
  - a régebbi anyagok közül már nem mindegyik kerül vissza hozzánk
  - a meglévő anyagokból (Kovács Ferenc és Solymár Imre hagyatéka, zománcgyártörténeti kiállítás, Perczel Béla-emlékszoba) igyekszünk a maximumot kihozni, hogy azoka mai kor elvárásainak, a hozzánk látogató turistáknak és diákoknak is megfeleljenek
  - modernizálás (pl. érintőképernyős pult) pályázati források révén
- terembérlés fellendítése – a könyvtár felújítása; az új, igényes környezet csalogató lehet

- a saját programokon túl több szakmai rendezvénynek (pl. megyei találkozók, továbbképzések) adjunk otthont
- az előtérben kávéautomata beüzemelése (van rá igény)
- az előtérben a ruhatár használata előtérbe kerül majd, hiszen a fűtőkorszerűsítés után már nem lesz indokolt kabátban menni az olvasótérbe – korszerűbb, nagyobb kapacitású ruhatár kialakítása
- az épület mögött Kultúrkert kialakítása

4.2.2. Helytörténeti kutatások elősegítése

Könyvtárunk jelentős helytörténeti anyaggal rendelkezik; legyen szó akár a völgyégi kistérséghez kapcsolódó írók műveiről, akár a helyi lapokról, aprónyomtatványokról, a könyvtárhoz kapcsolódó dokumentumokról. Néhány évvel ezelőtt egy pályázat révén olyan szkennelhez jutottunk hozzá, mely lehetővé teszi a dokumentumok mai elvárásoknak megfelelő digitalizálását, így mi magunk folytatjuk azt a munkát, melyet még jó néhány évvel ezelőtt közfoglalkoztatottak, illetve MaNDA-alkalmazottak kezdtek el. Ennek nyomán már megvalósult a meglévő anyag átnézése, csoportosítása, egy részének digitalizálása, MaNDA-ra való feltöltése, illetve integrált rendszerünkbe való felvitele. A jövőben ezt a munkafolyamatot kívánjuk folytatni, ezzel elősegítve a helytörténeti kutatásokat végzők munkáját. Végső célunk, hogy ez a jelentős anyag teljes mértékben kereshető legyen rendszerünkben, illetve a MaNDA-ban is, valamint kutatható legyen online vagy helyben, a könyvtárban. Feladataink tehát:

- a már meglévő anyaggal a megkezdett munka folytatása (digitalizálás, katalógusba és MaNDA-ba való feltöltés)
- a helytörténeti anyag tudatos bővítése, illetve természetes bővülése (pl. folyóiratok) folytán az új anyagok digitalizálása, kereshetővé tétele
- a kutathatóság propagálása (hírlevél, közösségi oldalak, honlap, plakát, külön értesítés célcsoportok számára /pl. múzeum munkatársai, Honismereti Kör/)

4.2.3. Zöld könyvtári törekvések

Intézményünk már több éve elkötelezett híve a környezettudatosságnak. Épületünket – kastély jellegéből adódóan - egy gyönyörű park veszi körül, így néhány évvel ezelőtt a kihelyezett odúknak, etetőknak és azok gondozásának köszönhetően Madárbarát Munkahely

lettünk. Ebbe a parkba, a játszótér mellé egy könyvszekrényt is kihelyeztünk, melyben lehetőség nyílik régebbi könyvek csereberéjére – mi is fel szoktuk azt tölteni régi könyvekkel. Igyekszünk minél több növényvel „zöldíteni” a könyvtárat az épületen belül és kívül is. Több természetbarátvagy környezetvédelmi előadást is szervezünk, illetve „zöld polcunk” is van a felnőtt- és a gyermekrészlegen is. Az Állatbarát Könyvtár Programban is részt veszünk. A későbbiekben a következőket tervezzük:

- szelektív hulladékgyűjtő kukák kihelyezése a könyvtárban
- az épület csatornájához kapcsolódó esővíztározó beszerzése, mellyel növényeink öntözése megvalósulhatna
- néhány éve Perczel kerti piknikünkön mindig van palánta- és magcserebere – a jövőben több ilyen programot kívánunk szervezni

4.2.4. Szolgáltatásfejlesztés

Egy könyvtár számára elengedhetetlen szolgáltatásainak folyamatos fejlesztése, melyben a minőségirányításnak, különösen a PDCA elvnek kiemelt szerepe van. Figyelembe kell tehát venni a használói igényeket, valamint a külső, környezeti elvárásoknak is meg kell felelni. Ezért szolgáltatásainkkal kapcsolatban a következő célokat fogalmazzuk meg:

- web 2-es jelenlét növelése (nagyobb hangsúlyt fektetni a közösségi oldalakra; a Facebook mellett TikTokra, illetve az Instagramra, YouTube-ra)
- honlapunk megújítása
- könyvtárunk külső helyszínen való megjelenéseinek számát emelni kívánjuk (Bár számos városi rendezvényen megjelenünk kézműves programmal, árusítással, azok fő célja egyesületünk bevételeinek gyarapítása. A jövőben többször, több helyszínen jelennénk meg (csak) presztízs-növelés, könyvtárba csalogatás céljával.)
  - kihelyezett könyvtári órák
  - iskolákban, óvodákban megjelenés tanítás nélküli (pl. projekt- vagy pályaválasztási)napokon
- eszközpark fejlesztése – szeretnénk például egy 3D nyomtatót, melynek segítségével kibővíthetnénk szolgáltatásaink körét, illetve mi magunk is készíthetnénk vele például jutalmat versenyekre vagy díszítő elemeket könyvtárunkba

4.2.5. Minőségirányítással kapcsolatos célok

Könyvtárunk a minőségirányítás elveit szem előtt tartva igyekszik a továbbiakban is működni. A Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj elnyerése után folytatni kívánjuk a megkezdett munkát; a jövőben célunk ismét pályázni a cím elnyerésére (esetlegesen a Díjra is).

4.3. Stratégiai eszközök

4.3.1. Szervezetfejlesztés

2025-ös önértékelésünk alapján a következő beavatkozási pontokat, fejlesztendő területeket jelöltük meg:

a) adottságkritériumok esetében:

- döntéshozókkal való kapcsolat erősítése, azok megismertetése a könyvtárpolitikai aktualitásokkal
- vezetői tevékenységben jobban érvényesüljön a PDCA elv
- stratégiai tervünk többszöri felülvizsgálata, munkatársak számára céljaink ismertetése
- nagyobb hangsúlyt fektetni a környezeti tényezők vizsgálatára
- törekedni a munkaerő-fluktuáció csökkentésére
- partnereink rendszeres tájékoztatása, szorosabb kapcsolattartás
- folyamatok és ellenőrző pontjainak rögzítésére nagyobb figyelmet fordítani

b) eredménykritériumok esetében:

- munkavégzés szervezetsége
- szóbeli (belső) kommunikáció
- vezetőtől kapott visszajelzések módja
- dolgozói vélemény mennyire befolyásolja az intézmény működését
- vezető részéről:
  - munkájával, magatartásával példát mutat

- vezetési stílus
- a beosztott megbecsülése
- marketing – azon belül is: szóróanyagok, kiadványok, média megjelenések
- MIT és elnökének munkája

A felsorolt szervezeti tényezők fejlesztése hozzájárul egy jobb szervezeti kultúra kialakításához, mely elengedhetetlen stratégiai céljaink eléréséhez.

4.3.2. Minőségirányítás

Az elnyert Minősített Könyvtár cím és Könyvtári Minőségi Díj arra ösztönöznék minket, hogy a jövőben is folytassuk a megkezdett minőségirányítási munkát. Ezen felül a következő pontok megvalósításával igyekszünk közelebb kerülni stratégiai céljaink eléréséhez:

- Kibővítjük a folyamatleltári dokumentumainkat (folyamatábrák, folyamatleírások) és szükség esetén módosítjuk hozzá a munkaköri leírásunkat.
- Átlátható, rendszerezett módon dokumentáljuk a folyamatokat.
- Hatáskörhöz és felelősségi körhöz kapcsolva folyamatgazdákat nevezünk ki, akik az egyes folyamatok minden lépését ellenőrzik.
- Az eddigiektől eltérő mérések, elemzések készítése; esetleg egy-egy programhoz kapcsolódóan (a Völgységi Könyvfesztiválon és a levelező versenyeken kívül).
- Mutatók (költséghatékonysági, teljesítmény stb.) készítése.
- Kommunikációs stratégia elkészítése.

5. Összegzés

Az itt felvázolt stratégiai terv eredményeként –reményeink szerint – az intézmény önmaga és a fenntartó számára világossá teszi az elkövetkező évek legfontosabb feladatait. Ezzel egyidejűleg stratégiai döntések születnek, a feladatok megvalósítása során erősödik az intézmény szakmai pozíciója. Mindezek eredményeként növekszik majd használóink elégedettségeis.